

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-WO.0500.1.2026.ML
4163695.17102419.13874046
Warszawa, 15-02-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Marka Krząkały (znak: K10INT14339).
Temat: zagrożenia związane z rekultywacją hałd odpadów pogórnich na Śląsku, w szczególności na terenie Pszowa i Radlina.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posła Marka Krząkały w sprawie zagrożeń związanych z rekultywacją hałd odpadów pogórnich na Śląsku, w szczególności na terenie Pszowa i Radlina (K10INT14339), uprzejmie informuję, że zakres przedmiotowej interpelacji wychodzi znacznie poza właściwość Ministra Klimatu i Środowiska, w związku z czym Ministerstwo Klimatu i Środowiska zwróciło się do Ministerstwa Aktywów Państwowych, z prośbą o udzielenie odrębnej odpowiedzi na pytania Pana Posła, które pozostają w ich właściwości. Natomiast poniżej przedstawiam odpowiedź na zapytania, które pozostają we właściwości Ministra Klimatu i Środowiska.

Z informacji uzyskanych od Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynika, że w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej: „PMŚ”) nie prowadzi się ciągłego monitoringu jakości powietrza, wód i gleb bezpośrednio przy hałdach. W ramach PMŚ nie bada się również materiałów nagromadzonych na składowiskach (hałdach) odpadów. Skład gazów i pyłów ze składowisk (hałd) odpadów, powinien być badany przez zarządzających lub eksploatujących składowisko (hałdę) lub jednostkę zobowiązaną do likwidacji zapożarowania hałdy, na podstawie odpowiednich decyzji administracyjnych. Również kwestie zdrowotne dotyczące analiz zachorowań na obszarach hałd nie należą do kompetencji GIOŚ.

W ramach PMŚ GIOŚ prowadzi monitoring jakości powietrza na terenie miast Pszowa, Radlina i Rydułtów. Oceny jakości powietrza w ramach PMŚ wykonuje się w cyklach rocznych. Roczna ocena jakości powietrza za rok 2025, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (dalej: „POŚ”), zostanie opracowana do 30 kwietnia br. i po tym terminie mogą być udostępniane dane dotyczące jakości powietrza za rok 2025.

Jakość powietrza na terenie Pszowa, Radlina i Rydułtów za rok 2024 określono na podstawie obiektywnego szacowania, w oparciu o wyniki modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu. W tym modelowaniu uwzględniona jest emisja ze składowisk odpadów, w tym z hałd odpadów pogórnich. Modelowanie

matematyczne dla wybranych substancji na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska, jest wykonywane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB).

W tabeli 1 przedstawiono wyniki stężeń średniorocznych zanieczyszczeń powietrza w gminach Pszów, Radlin i Rydułtowy za 2024 r., uzyskane na podstawie wyników obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania matematycznego.

Tabela 1. Wartości stężeń średniorocznych zanieczyszczeń powietrza w gminach Pszów, Radlin i Rydułtowy w 2024 r., uzyskane na podstawie wyników obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania matematycznego.

Rok	Gmina	NO ₂ µg/m ³	SO ₂ µg/m ³	PM10 µg/m ³	PM2,5 µg/m ³	Benzen µg/m ³	Pb µg/m ³	As ng/m ³	Cd ng/m ³	Ni ng/m ³	BaP ng/m ³	CO mg/m ³
2024	Pszów	13-15	5-6	26-35	18-20	1	0,01	0,6	0,3	0,9	2-9	0,4
	Radlin	15-25	6-9	27-40	20	1	0,01	0,9-4	0,3	0,9	2-9	0,4
	Rydułtowy	14-18	6-7	28-39	20	1	0,01	0,6-1	0,3	0,9	3-9	0,4
Poziom dopuszczalny/docelowy *) dla stężeń średniorocznych		40	20**	40	20	5	0,5	6	5	20	1	10

*) dopuszczalne/docelowe poziomy substancji w powietrzu określone w rozporządzeniu [2],

***) wg kryterium dla ochrony roślin [2]

Stężenia dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, arsenu w pyłe zawieszonym

PM10, uzyskano na podstawie wyników obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania matematycznego, natomiast stężenia

benzenu, ołowiu, kadmu, niklu i tlenku węgla uzyskano na podstawie pomiarów z najbliższej stacji.

Zgodnie z powyższą tabelą przekroczenia w ww. gminach w 2024 r. wystąpiły dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Ponadto należy wskazać, że dokumentem określającym działania naprawcze, w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm w powietrzu, są programy ochrony powietrza. W przypadku województwa śląskiego obowiązuje zaktualizowany program ochrony powietrza dla województwa śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. Dodatkowo informuję, że sprawa uciążliwości związanych z rekultywacją hałd na terenie Radlina i Pszowa była przedmiotem kontroli Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej Śląski WIOŚ), których ustalenia są przedstawione poniżej.

Hałda Marcel w Radlinie związana jest z działalnością Kopalni Węgla Kamiennego ROW Ruch Marcel, należącej do Polskiej Grupy Górniczej S.A. i znajdującej się na przedmiotowej hałdzie skały płonnej oraz innych rodzajów odpadów pogórnich. Ze względu na rodzaj zgromadzonych odpadów następuje ich miejscowy samozapłon, powodując liczne

osuwiska, zapadliska oraz zapożarowanie masywu hałdy, co skutkuje okresową emisją zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza. Dodatkową przyczyną pylenia jest także realizowany proces rekultywacji hałdy, w ramach którego prowadzone są procesy przetwarzania i odzysku znajdujących się tam odpadów. W ramach badań środowiskowych Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ, na zlecenie Śląskiego WIOŚ, zainstalowało w dniu 27 sierpnia 2025 r. w pobliżu hałdy 6 próbników na opad pyłu w miejscach związanych z pobytom ludności. Planowany jest roczny okres trwania pomiarów, a ich celem jest określenie skali uciążliwości powodowanych oddziaływaniem hałdy, poprzez porównanie wyników badań z wartością odniesienia dla opadu pyłu, określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu.

Analogiczne badania wykonywane były również w latach ubiegłych – w okresie od 29 listopada 2019 r. do 20 listopada 2020 r., czyli przez okres roku, a pomiary opadu pyłu przeprowadzone zostały na terenie Radlina, w trzech lokalizacjach - ulice: Wrzosowa, Rymera i Kostki Napierskiego. W żadnej z ww. lokalizacji nie stwierdzono przekroczeń rocznej wartości odniesienia dla opadu pyłu, określonej w ww. rozporządzeniu, wynoszącej $200 \text{ g/m}^2 \times \text{rok}$.

Jeśli chodzi o Hałdę WRZOSY w Pszowie, jest ona związana z działalnością Kopalni Węgla Kamiennego „Rydułtowy-Anna”, należącej do Kompanii Węglowej S.A. Niezorganizowana emisja zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z hałdy powodowana jest jej aktywnością termiczną, wynikającą z rodzaju znajdujących się na niej odpadów pogórnich. W ramach badań środowiskowych Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ (CLB), na zlecenie Śląskiego WIOŚ, przeprowadziło badania stanu zanieczyszczenia powietrza w rejonie hałdy Wrzosy. Celem badań było określenie stężeń w powietrzu dla następujących zanieczyszczeń: sumy węglowodorów aromatycznych, fenolu, siarkowodoru i amoniaku. Przedmiotowe badania przeprowadzone zostały w listopadzie 2023 r., a uzyskane wyniki porównano z wartościami odniesienia tych substancji w powietrzu wynikającymi z ww. rozporządzenia – wyniki stężeń badanych substancji nie wykazały przekroczeń wartości odniesienia. Mając jednak na uwadze napływające do Śląskiego WIOŚ interwencje dotyczące uciążliwości wynikających z zapożarowania hałdy, w dniu 9 stycznia 2026 r. w pobliżu hałdy, w miejscu uzgodnionym z Burmistrzem Miasta Pszowa, CLB GIOŚ ustawiło na zlecenie Śląskiego WIOŚ ambulans pomiarowy, którego celem jest zbadanie stanu zanieczyszczenia powietrza w zakresie: pyłu zawieszzonego, pyłu PM 10, pyłu PM 2,5, amoniaku, siarkowodoru, fenolu, węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, toluenu, ksylenu oraz benzo-a-pirenu. Pomiary są obecnie w toku.

Jeśli chodzi o hałdę Marcel w Radlinie, Śląski WIOŚ w okresie od 14 września do 27 listopada 2023 r. przeprowadził kontrolę firmy Barosz – Gwimet Sp. z o.o., która realizuje prace związane z rekultywacją przedmiotowej hałdy wraz z wykonywaniem procesów przetwarzania i odzysku odpadów. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami, tj. gospodarowanie odpadami niezgodnie z zezwoleniem posiadanym przez podmiot. Uwzględniając powyższe ustalenia, Śląski WIOŚ wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia Barosz – Gwimet Sp. z o.o. administracyjnej kary pieniężnej za gospodarowanie odpadami

niezgodnie z posiadanym zezwoleniem. Postępowanie jest w toku. Ponadto, w związku z napływającymi do Śląskiego WIOŚ interwencjami na uciążliwości powodowane pracami prowadzonymi na terenie przedmiotowej hałdy, w dniu 17 grudnia 2025 r. Śląski WIOŚ rozpoczął kolejną kontrolę w zakresie przestrzegania przez Spółkę Barosz – Gwimet przepisów ustawy o odpadach w trakcie prac, o których mowa powyżej. W przypadku hałdy Wrzosa w Pszowie, jak wynika z informacji posiadanych przez Śląskiego WIOŚ, Starosta Wodzisławski decyzją z dnia 31 grudnia 2010 r. (ze zmianami), wydaną na podstawie art. 362 ustawy Prawo ochrony środowiska, nałożył na właściciela hałdy, tj. Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu (dalej: SRK), obowiązek wybrania materiału aktywnego termicznie oraz jego schłodzenie i przywrócenie ww. terenu do stanu właściwego, w terminie do 31 grudnia 2027 r. Z ustaleń poczynionych przez Śląskiego WIOŚ wynika również, że SRK S.A. rozpoczęła procedurę weryfikacji złożonych ofert na rekultywację hałdy i planuje rozpoczęcie prac rekultywacyjnych w I kwartale 2026 r. W związku z powyższym, realizacja przez SRK S.A. obowiązku wynikającego z wymienionej wyżej decyzji jest obecnie w fazie wstępnej. Jednocześnie z informacji przekazanych przez Śląskiego WIOŚ wynika, że aktualnie na terenie hałdy brak jest działań, które wymagałyby uzyskania decyzji administracyjnych o charakterze zezwalającym, ustalających warunki korzystania ze środowiska mogące podlegać kontroli Śląskiego WIOŚ. W szczególności Śląski WIOŚ nie posiada informacji potwierdzających prowadzenie rekultywacji hałdy, czy też prowadzenie na jej terenie prac wydobywczych lub procesów przetwarzania odpadów. W związku z powyższym, na obecnym etapie nie ma formalno-prawnych podstaw do podjęcia działań kontrolnych w odniesieniu do ww. obiektu. Ponadto należy zaznaczyć, że w przypadku wydania decyzji w sprawie rekultywacji przedmiotowego terenu, organem odpowiedzialnym za jej wykonanie byłby organ wydający taką decyzję.

Ponadto w odniesieniu do zmiany klasyfikacji hałdy Marcel uprzejmie informuję, że z informacji posiadanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wynika, że na wskazanej hałdzie nie są składowane odpady oraz nie posiada ona ani statusu składowiska odpadów ani obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. W związku z powyższym, taka hałda nie może podlegać w tym zakresie pod przepisy ustawy o odpadach oraz ustawy o odpadach wydobywczych.

Natomiast w odniesieniu do zmiany przepisów polegających na wydawaniu decyzji czasowej na rekultywację hałd pogórnich, uprzejmie informuję, że obecnie nie planuje się zmian prawa w ww. zakresie. Zgodę na wydobywanie odpadów wydaje się bezterminowo, z uwagi na charakter i celowość przedsięwzięcia. Celem wydania zgody na wydobywanie odpadów jest wydobycie określonej masy odpadów, gdzie ze względu na różne czynniki techniczne i organizacyjne, w większości przypadków nie ma możliwości określenia terminu w jakim odpady zostaną wydobyte. Należy zaznaczyć, że zgoda na wydobywanie odpadów określa m. in. rodzaj i masę odpadów dopuszczonych do wydobywania oraz sposób zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu wydobywania odpadów na życie lub zdrowie ludzi oraz na środowisko.

Ustawodawca nie przewidział możliwości cofnięcia zgody na wydobywanie odpadów ze względu na aspekt środowiskowy - gdyż jeżeli zachodzą przesłanki wskazujące na konieczność wydobywania odpadów to cofnięcie zgody na wydobywanie odpadów

i wstrzymanie wydobycia odpadów może przyczynić się w perspektywie krótkoterminowej jak i długoterminowej do wystąpienia negatywnego oddziaływania tych odpadów na środowisko oraz ludzi.

Równocześnie należy zaznaczyć, że cofnięcie zgody na wydobywanie odpadów wiązałoby się z zaprzestaniem prowadzenia prac związanych z wydobywaniem odpadów, co mogłoby przyczynić się do wystąpienia niekontrolowanego rozprzestrzenienia się zjawisk pożarowych.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.